

Alusta alkaen 24

1 Mooseksen kirjan luentosarja Savonlinnan Tuomiokirkossa torstaisin klo 19-20.

Kirkkoherra Sammeli Juntunen, 1 Moos 18:16-33

24. kerta to 17.4.2008 klo 19 Savonlinnan Tuomiokirkossa.

Abraham tinkii Herran kanssa Sodoman säästämisestä

Edellä kuulimme, kuinka Herra tuli kolmen miehen hahmoisen enkelin muodossa tapaamaan Abrahamia ja Saaraa Mamren tammistoon, jossa heidän leirinsä oli. Herran asiana oli lupaus siitä, että Saara synnyttäisi lapsen, Iisakin. Vuoden päästä hänellä jo olisi luvattu ja kauan odotettu jälkeläinen sylissään.

Sodoman ja Gomorran tuomiosta

Mutta vieraillla oli toinenkin asia toimitettavana.

Sitten miehet nousivat ja lähtivät Sodomaan päin, ja Abraham saattoi heitä kappaleen matkaa. Herra sanoi: "Miksi salaisin Abrahamilta, mitä aion tehdä? Onhan Abrahamista polveutuva suuri ja mahtava kansa, ja hänen saamansa siunaus tulee siunaukseksi kaikille maailman kansoille. Minähän olen valinnut hänet, että hän käskisi poikiaan ja jälkeen tulevaa sukuaan pysymään Herran tiellä ja noudattamaan oikeutta ja vanhurskautta, jotta minä voisin täyttää sen lupauksen, jonka olen Abrahamille antanut." (1 Moos 18:17-20)

V. 1992 käännöksen mukaan Herra ajattelee mielessään nämä sanat. Alkutekstin mukaan Herra kyllä puhuu ne ääneen ja siksi muutin hieman käännöstä. Herra antaa Abrahamille lohduttavan ja rohkaisevan johdantopuheen. Se on tarpeen, sillä hän aikoo tehdä niin pelottavia asioita, että muuten Abraham pelästyisi liikaa. Herra ikään kuin perustelee Abrahamille sen, miksi hän aikoo hävittää Sodoman ja Gomorran kaupungit ja miksi hän haluaa Abrahamin tietävän siitä ennakoita, että kohta noille kaupungeille kohta tapahtuva katastrofi on hänen aiheuttamansa.

"Minähän olen valinnut hänet, että hän käskisi poikiaan ja jälkeen tulevaa sukuaan pysymään Herran tiellä ja noudattamaan oikeutta ja vanhurskautta". Abrahamin pitäisi kertoa jälkipolville myös Sodoman ja Gomorran hävityksestä. Se olisi tarpeen, jotta he tietäisivät Jumalan tuomiosta väärää elämänmenoa kohtaan.

Aika usein kuulee nykyisin väitettävän, että kirkon pitää puhua vain Jumalan armosta ja poistaa kokonaan puhe Jumalan tuomiosta. Tämä nyt käsiteltävä kertomus kuitenkin osoittaa, että myös Jumalan tuomiosta ja jopa Jumalan vihasta on puhuttava kirkossa. Pitihän Abrahaminkin tietää

Sodoman ja Gomoran hävityksestä ja kertoa siitä jälkipolville. Se on välttämätöntä, jotta Jumalan tarkoittama pääasia voisi toteutua: "... jotta minä voisin täyttää sen lupauksen, jonka olen Abrahamille antanut."

Totuuden sanan oikein jakelemisesta

On olennaisen tärkeää, että tuomion ja armon sanaa jaetaan kirkossa oikein. Tästä Paavali kirjoitti Timoteukselle:

Pyri osoittautumaan Jumalalle semmoiseksi, joka koetukset kestää, työntekijäksi, joka ei työtään häpeä, joka oikein jakelee totuuden sanaa. (2 Tim 2:15)

Mitä on oikeanlainen totuuden sanan jakelu? Se on sitä, että tehdään ero sen mukaan, mitä ihmiset tarvitsevat jumalasuhteessaan. On olemassa ihmisiä, jotka eivät välitä Jumalasta ja hänen tahdostaan tuon taivaallista. Heidän takiaan on tarpeellista pitää ihmiskunnan silmien edessä tuomion horisontti. Jumala tuomitsee itsekkyyden, pöyhkeyden, avionrikkomisen, väkivallan, panettelun jne., kaiken, mikä on rakkautta vastaan. Itse asiassa meidän kaikkien takia tuo tuomion horisontti on pidettävä esillä, sillä kaikissa meissä itsekkyyks, pöyhkeys, panettelu ja väkivalta (ainakin sanoissa) on vaarassa nousta hallitsevaksi.

Toisaalta on ihmisiä, jotka tuntevat sisimmässään Jumalan tuomion niin voimakkaana, että pelkkä ajatuskin Jumalasta kauhistuttaa. Heitä varten totuuden sanasta on jaettava sen toista puolta, armoa. On saarnattava näin: "Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin." Tai "Veljet, tämän minä kirjoitan teille, ettette syntiä tekisi, mutta jos joku syntiä tekeekin, on meillä puolustaja luona, Jeesus Kristus, joka on vanhurskas. Ja hän on meidän syntiemme sovitus, eikä yksin meidän, vaan koko maailman syntien." (1 Joh 1). Tällaisilla sanoilla on nostettava niitä, jotka ovat syntiensä painamia. Tai kokevat olemassaolon merkityksettömänä. Sellaisen puheen Vanha testamentti ennusti olevan Messiaan puhetta:

Herran Henki on minun ylläni, sillä hän on voidellut minut, hän on lähettänyt minut ilmoittamaan köyhille hyvän sanoman, parantamaan ne, joiden mieli on murtunut, julistamaan vangituille vapautusta ja kahlituille kahleitten kirpoamista. ... Hän on lähettänyt minut lohduttamaan kaikkia murheellisia ..." (Jes 61:1-2)

Mutta 1 Moos 16:ssa on kyseessä toinen näkökulma: se, että suuri osa ihmisyyttä elää erossa Jumalasta ja tekee karkeata syntiä iloisella mielellä ja samalla pilkkaa Jumalaa, ettei häntä ole tai että hän on vain jokaisen oma kuvitelma. Ja kuten jo sanoin, me kristitytkin teemme usein näin.

Taivaaseen asti huutavat synnit

Mutta tosiasiaa maailmassa on moraalinen rakenne ja Herra on sen ylläpitäjä. Muistutukseksi siitä tämä kertomus on Raamatussa.

Ja Herra sanoi: "Valitushuuto Sodomian ja Gomorran asukkaiden takia on suuri ja heidän syntinsä on hyvin raskas. Siksi minä aion mennä sinne katsomaan, ovatko he todella tehneet kaiken sen pahan, mistä valitetaan. Minä haluan saada siitä selvän." (1 Moos 18:20-21)

Tämän kohdan perusteella teologian historiassa on keskusteltu ns. "taivaaseen asti huutavista synneistä". Ne ovat sellaista pahuutta, että jos ihmiset ja esivalta puutu siihen, niin ne huutavat päälle Jumalan rangaistusta. Näihin on luettu mm. julkinen pyhänhäväistys, leskien ja orpojen sortaminen, murha ja sodomia. Taivaaseen asti huutavat syntien on katsottu olevan sellaisia, että ne ovat ehdottomasti väärin. Esimerkiksi varkautta voi jossain tapauksessa perustella ja katsoa läpi sormien, jossa sillä saavutetaan jotain ehdottoman välttämätöntä hyvää, mutta viattoman murhaaminen tai kiduttaminen on väärin kaikissa tapauksissa.

En ole varma, onko synneissä Jumalan edessä eroja. Toisaalta ne kaikki tuovat tuomion Jumalan edessä ja ne kaikki voi saada anteeksi. Toisaalta tuntuu siltä, että esim. kiduttaminen tai murhaaminen on silti omaa luokkaansa. Kukaan ei voi väittää, että niiden tuomitseminen tai tuomitsematta jättäminen olisi kiinni kulttuurista, uskonnosta tai omastatunnosta.

Miehet lähtivät kulkemaan Sodomaan päin, mutta Herra jäi vielä puhumaan Abrahamin kanssa. Abraham astui lähemmäksi ja kysyi: "Aiotko sinä tuhota vanhurskaan yhdessä jumalattoman kanssa? Ehkä kaupungissa on viisikymmentä hurskasta. Tuhoaisitko sen silloinkin? Etkö armahtaisi tuota paikkaa niiden viidenkymmenen oikeamielisen vuoksi, jotka siellä asuvat? On mahdotonta, että surmaisit syyttömät yhdessä syyllisten kanssa ja että syyttömien kävisi samoin kuin syyllisten. Ethän voi tehdä niin! Eikö koko maailman tuomari tuomitsisi oikein?"

Abraham tinkii Herran kanssa

Abraham rakastaa lähimmäisiään niin paljon, että hän käy tinkimään Jumalan kanssa. Hän muistuttaa Jumalaa ja vetoaa häneen, ettei hän tuhoaisi vihassaan viattomia.

Herra sanoi: "Jos löydän Sodomasta viisikymmentä hurskasta, niin heidän tähtensä minä säästän koko kaupungin." (1 Moos 18:22-26)

Nykyisenä aikana, jona Jumalan vihasta ei saisi puhua ollenkaan, tämä on kovaa ja käsittämätöntä puhetta. On kuitenkin uskottava uskon asiana, jos se ei järkeen sovi, että Jumala vihaa vääryyttä ja sitä harjoittava yksilö ja yhteisö on Jumalan vihan ja tuomion alla. Jos se säästyy, niin se on Jumalan kärsivällisyyttä, jota hän osoittaa, koska on armahtavainen ja laupias ja pitkämielinen. Hän välittää hurskasten rukouksista, joita nämä rukoilevat jumalattomien puolesta.

Abraham vastasi: "Minä olen rohjennut puhua sinulle, Herra, vaikka olenkin vain tomua ja tuhkaa. Entä jos niistä viidestäkymmenestä puuttuu viisi? Hävittäisitkö viiden vuoksi koko

kaupungin?" Herra vastasi: "En hävitä, jos löydän sieltä neljä- kymmentäviisi."

Abraham kysyi vielä: "Entä jos siellä on neljäkymmentä?" Herra sanoi: "Niiden neljänkymmenen takia minä säästän sen."

Abraham sanoi: "Älä suutu, Herra, vaikka puhunkin vielä. Entä jos siellä on kolmekymmentä?" Herra vastasi: "En hävitä sitä, jos löydän sieltä kolmekymmentä."

Kylläpä Abrahamilla on niin sanotusti pokkaa! Hän kehtaa tinkiä vielä kolmeenkymmeneen. Herra suostuu vielä tähänkin.

Minulle tästä tulee mieleen 1 Joh sanat:

Rakkaat lapset! Kirjoitan tämän teille, jotta ette tekisi syntiä. Jos joku kuitenkin syntiä tekee, meillä on Isän luona puolustaja, joka on vanhurskas: Jeesus Kristus. Hän on meidän syntiemme sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maailman. (1 Joh 2:1-2)

Jos kerran tavallisen ihmisen, Abrahamin rukous syntisten puolesta pystyi tinkimään näin paljon katumattomien syntisten puolesta, niin kuinka paljon enemmän vaikuttaa se, että meillä on Vapahtaja, Jumalan Poika, joka rukoilee meidän syntiemme takia! Varsinkin, kun vetoamme itsekin häneen.

Abrahamin menee jopa vielä tästäkin pidemmälle:

Mutta Abraham sanoi: "Saanko vielä puhua sinulle, Herra? Entä jos sieltä löytyy vain kaksikymmentä?" Herra sanoi: "Niiden kahdenkymmenen takia jätän sen hävittämättä." Mutta Abraham sanoi: "Älä suutu, Herra, vaikka puhun vielä tämän kerran. Entä jos sieltä löytyy kymmenen?" Herra sanoi: "Niiden kymmenen takia jätän sen hävittämättä." (1 Moos 18: 31-32)

Tämän sanottuaan Herra lähti pois, ja Abraham palasi kotiinsa. (1 Moos 18:33)

Tässä jaksossa on kuvattuna sekä Jumalan tuomion varmuus että hänen laupeutensa varmuus. Jos ihminen nöyrytyy etsimään anteeksiantamusta, niin Jumala on hämmästyttävän kärsivällinen ja armahtava. Mutta jos ihminen paaduttaa itsensä, hänessä toteutuvat Paavalin myöhemmät sanat:

Halveksitko sinä Jumalan suurta hyvyyttä, kärsivällisyyttä ja pitkämielisyyttä? Etkö ymmärrä, että Jumalan hyvyys johtaa sinut kääntymiseen? Mutta sinä olet kova etkä sisimmässäsi tahdo kääntyä. Näin kartutat vihaa, ja se kohtaa sinut vihan päivänä, jolloin Jumalan oikeudenmukainen tuomio tulee julki. Silloin Jumala maksaa jokaiselle hänen tekojensa mukaan.

Niille, jotka uupumatta hyvää tehden etsivät kirkkautta, kunniaa ja katoamattomuutta, hän antaa ikuisen elämän, mutta niitä, jotka ovat itsekkäitä ja tottelevat totuuden sijasta vääryyttä, kohtaa ankara viha. Tuska ja ahdistus tulee jokaisen osaksi, joka tekee pahaa, ensin juutalaisen, sitten myös kreikkalaisen. Kirkkaus, kunnia ja rauha taas tulee jokaisen osaksi, joka tekee hyvää, ensin juutalaisen, sitten myös kreikkalaisen, sillä Jumala ei tee eroa ihmisten välillä (Room 2:4-11).

Tuomitseeko kirkko ihmisiä?

Nykyisin Suomessa kuulee usein, että kirkko tuomitsee ihmisiä. Minusta se ei ainakaan tilastollisesti pidä paikkaansa. Ainakaan minä en koskaan pappina ollessani ole näin suoraan julistanut Jumalan

tuomiota. Enkä koskaan ole itse ainakaan tässä kirkossa kuullut tällaista julistusta. Mutta rehellisyyden nimissä tämän kertomuksen yhteydessä tällaista on pakko uskaltaa puhua. Jumalan hyvyys kutsuu sinua kääntymykseen. Se, että Jumala suostui Abrahamin näin kovaan tinkamiseen, on kertomuksen muodossa oleva jumalallinen vetoamus tästä.

Mutta jos se ei auta, käy niin kuin tässä. Armon keinot on kerran käytetty loppuun, Vapahtajan roolia näyttelevä Abraham joutuu palaamaan kotiinsa ja Herra lähtee pois.

Jotta viimeinen sana ei jäisi näin surkeaksi, on tähän loppuun otettava jotain muuta. Otetaan vaikkapa pätkä Joelin kirjasta, joka sattui umpimähkään peukalooni tätä kirjoittaessani:

Vielä nytkin Herra sanoo: - Kääntykää minun puoleeni, tehkää niin koko sydämestänne, paastotkaa, itkekää ja valittakaa. Repikää rikki sydämenne, älkää vaatteitanne. Palatkaa Herran, Jumalanne, luo, sillä hän on anteeksiantava ja laupias, hän on kärsivällinen ja hänen armonsä on suuri. Hän voi muuttaa mielensä, peruuttaa määräämänsä rangaistuksen. Ehkä hän leppyä ja siunaa vielä sadon. Silloin voitte tuoda ruokauhrin ja juomauhrin Herralle, Jumalallenne. (Joel 2:12-14)